

เยอรมนีเองก็ไม่ได้รู้สึกยินดีกับการเข้าร่วมกลุ่มยูโรโซนเท่าใดนัก แต่เมื่อเวลาผ่านไปการใช้เงินยูโรร่วมกันของชาติสมาชิกประกอบกับความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจเยอรมนี กลับทำให้เยอรมนีได้ประโยชน์จากการใช้เงินยูโรอย่างมหาศาล

ABSTRACT

Germany's Roles in The Greek Economic Crisis: Impacts on the Eurozone Stability

Chalagron Wattananan

The article studies Germany's roles in the Greece's Eurozone or economic crisis heightened in 2010 affecting the European Union (EU). The study applies neo-realism under a hypothesis that the German dual roles which are both EU economic leader status and Greece's major creditor caused disagreements in the EU member states, as well as civil society at large. Moreover, the strict austerity measures on Greece divide the EU cores, France and Germany regarding the solutions on Greece, in which the former preferred the softer stance towards Greece. The dissatisfaction of citizens in both Germany and Greece might also destabilize the Eurozone as well as the EU integration path in the future.

บทบาทของเยอรมนีในวิกฤตเศรษฐกิจกรีซ: ผลกระทบต่อเสถียรภาพกลุ่มยูโรโซน

ชลากร วัฒนธนนันท์

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอบทบาทของเยอรมันเกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจกรีซเมื่อปี 2010 ซึ่งส่งผลกระทบต่อสหภาพยุโรป โดยศึกษาผ่านสมมติฐานแบบสังคมนิยมใหม่ ซึ่งประเทศเยอรมันดำเนินบทบาทในสองลักษณะ คือ การมีสถานะผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ และสถานะเจ้าหนี้รายใหญ่ของกรีซก่อให้เกิดความความขัดแย้งกันในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปและในระดับประชาสังคม ยิ่งกว่านั้นความเข้มงวดในการจำกัดบทบาทของกรีซออกจากส่วนกลางของอียู ฝรั่งเศสและเยอรมันได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับกรีซ โดยที่ก่อนหน้านี้เป็นมาตรการที่อ่อนเกินไป ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจจากประชาชนในประเทศเยอรมันจากมาตรการก่อนหน้านี้ที่อ่อนเกินไปและประเทศกรีซจากการจำกัดบทบาทที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพต่อเขตยูโรโซน รวมไปถึงหนทางการบูรณาการสหภาพยุโรปในอนาคต

บทบาทของเยอรมนีในสหภาพยุโรปและยูโรโซน

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หรือประเทศเยอรมนีถือเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในทวีปยุโรป รวมถึงในเวทีโลก เพราะตั้งแต่มีการรวมชาติเยอรมันอย่างเป็นทางการเมื่อ ค.ศ.1871 เยอรมนีได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทอย่างมากในเหตุการณ์สำคัญของโลก โดยเฉพาะการเป็นส่วนหนึ่งของชนวนของการเกิดสงครามโลกทั้งสองครั้ง จนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เยอรมนี (เยอรมัน

ตะวันตก) ก็มีส่วนสำคัญในการร่วมก่อตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (European Coal and Steel community หรือ ECSC) ร่วมกับอีก 5 สมาชิก ได้แก่ ฝรั่งเศส อิตาลี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มเป็นสหภาพยุโรปในปัจจุบัน ซึ่งแม้ในขณะนั้นเยอรมนีจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันหรือเยอรมันตะวันตก กับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมันหรือเยอรมันตะวันออก แต่เมื่อมีการรวมชาติกันใน ค.ศ.1990 สถานะของประเทศเยอรมนีก็เป็นที่ไปในนามของเยอรมันตะวันตกเดิม เพราะรัฐธรรมนูญ ธงชาติ เพลงชาติ รูปแบบรัฐบาลแบบสหพันธรัฐ ระบบเงินตราในสกุลเงิน Deutschmark ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และการปกครองระบบประชาธิปไตยในรูปแบบรัฐสภา แม้แต่ผู้นำยังเป็นนายกรัฐมนตรีของเยอรมันตะวันตกเดิม¹ ฉะนั้นบทบาทของเยอรมันตะวันตกในขั้นตอนต่างๆของการบูรณาการสหภาพยุโรปที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จึงถือเป็นบทบาทของเยอรมนีนั่นเอง

เริ่มต้นสหภาพยุโรปสู่กลุ่มยูโรโซน

ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป ถูกจัดตั้งขึ้นพร้อมกับความหวังในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้หลังจากความเหน็ดเหนื่อย และความสูญเสียจากสงครามโลกทั้ง 2 ครั้งซึ่งแนวคิดในการจัดตั้งประชาคมมาจาก ฌอง มอนเน็ต (Jean monnet) ผู้อำนวยการสถาบันวางแผนแห่งชาติฝรั่งเศส (The French National Planning Institute) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตลาดร่วมสำหรับถ่านหินและเหล็กกล้าของประเทศสมาชิก และเพื่อควบคุมการผลิต การวางแผนตลอดจนการใช้วัตถุดิบและการจำหน่ายผลผลิตของอุตสาหกรรมทั้งสองประเภทร่วมกัน ส่วนอีกประการที่ถูกรับรองว่าการจัดตั้งประชาคมนี้เกิดจากความพยายามเอาชนะความเป็นศัตรูอันต่อเนื่องกันมาเป็นเวลายาวนานระหว่างฝรั่งเศส

¹ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี[ออนไลน์], แหล่งที่มา e-book.ram.edu/e-book/p/PS430(51)/PS430-4.pdf

กับเยอรมัน²

จากนั้นได้มีการร่วมก่อตั้ง “ประชาคมยุโรป” (Europe Community) จากการรวม 3 ประชาคมเข้าด้วยกันได้แก่ ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community หรือ EEC) และประชาคมพลังงานปรมาณูแห่งยุโรป (The European Atomic Energy Community หรือ EURATOM) ใน ค.ศ.1967 และได้มีการแสดงออกของชาติสมาชิกที่ต้องการให้มีการจัดตั้ง “สหภาพทางเศรษฐกิจและการเงินยุโรป” (The European Economic and Monetary Union หรือ EMU) เพื่อให้เป็นส่วนเสริมของตลาดร่วมยุโรปและให้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างเสรีภายในตลาดร่วมยุโรปตามจุดมุ่งหมายของสนธิสัญญาแห่งโรม³ และเพื่อวางโครงสร้างของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่ตายตัวระหว่างชาติสมาชิก รวมทั้งการที่ชาติสมาชิกจะต้องถ่ายโอนอำนาจด้านเศรษฐกิจและการเงินไปให้แก่สถาบันของประชาคมด้วย จนนำไปสู่การจัดตั้ง “ระบบการเงินยุโรป” (The European Monetary System หรือ EMS) ซึ่งมีกลไกหลักคือ กลไกอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราร่วมกัน (A Common Exchange Rate Mechanism หรือ ERM) ใน ค.ศ. 1979 ตามข้อริเริ่มของเยอรมนีตะวันตกและฝรั่งเศส โดยนาย เฮลมุท สมิตท์ (Helmut Schmidt) แห่งเยอรมนีตะวันตก และนายจิสการ์ด เดสแตง (Giscard d'Estaing) แห่งฝรั่งเศส โดยเชื่อว่าการรักษาอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราให้มีเสถียรภาพจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศสมาชิกของประชาคมยุโรป⁴ ซึ่งนั่นก็เป็นแนวคิดตั้งต้นที่นำไปสู่การใช้สกุลเงินเดียวกันในเวลาต่อมา

² วิมลวรรณ ภัทโรดม, สหภาพยุโรป (กรุงเทพมหานคร : คัดติโสการพิมพ์, 2543), หน้า 7.

³ วิมลวรรณ ภัทโรดม, สหภาพยุโรป (กรุงเทพมหานคร : คัดติโสการพิมพ์, 2543), หน้า 15.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

ต่อมาในช่วงยุคปลายทศวรรษที่ 1980 ถึงต้นทศวรรษที่ 1990 ได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญหลายอย่าง อาทิ การรวมชาติเยอรมนี การล่มสลายของสหภาพโซเวียต และความปึกแผ่นของสหภาพยุโรป ทำให้มีการขยายจำนวนสมาชิกของสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากแรงผลักดันของเยอรมนี เนื่องจากเยอรมนีเล็งเห็นประโยชน์ทั้งความมั่นคงและมั่งคั่งที่จะได้รับอย่างมากจากการเพิ่มขึ้นของสมาชิก โดยเฉพาะประเทศจากยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก กล่าวคือ เยอรมนีหลังการรวมชาตินับเป็นประเทศที่ตั้งอยู่บริเวณยุโรปกลาง ซึ่งมีพรมแดนติดกับอดีตประเทศบริการของค่ายสังคมนิยมคือ โปแลนด์ และสาธารณรัฐเช็ก จึงยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับภัยคุกคามจากกลุ่มประเทศเหล่านี้อยู่ เยอรมนีจึงต้องหาทางรักษาเสถียรภาพของประเทศและภูมิภาค อีกทั้งยังสามารถดูแลประเทศยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางอย่างใกล้ชิดได้ก็เอื้อต่อความมั่งคั่งของเยอรมนีด้วย เนื่องจากธนาคารและบริษัทเยอรมนีได้เข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศนี้ตั้งแต่ก่อนสหภาพโซเวียตล่มสลาย ดังนั้นการสร้างหลักประกันความสงบในภูมิภาคย่อมเอื้อต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเยอรมนี⁵

ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและนับเป็นความสำเร็จครั้งสำคัญของสหภาพยุโรป ทางด้านเศรษฐกิจนั้นก็คือ การประกาศใช้สกุลเงินเดียวกันชื่อว่า “ยูโร” ตั้งแต่ 1 มกราคม ค.ศ. 2002 ของกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกถึง 19 ประเทศจากจำนวน 28 ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งเราเรียกกลุ่มประเทศที่ใช้เงินสกุลเงินยูโรว่า “ยูโรโซน” (Euro zone) หรือกลุ่มประเทศที่ใช้เงินสกุลยูโร โดยความหวังว่าเงินยูโรจะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเงินในสหภาพยุโรปขึ้นได้ และนำไปสู่เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพของสหภาพยุโรปเป็นส่วนรวมได้

⁵ ฉันทน์นัท คุณมาศ, FGN POL EUR เอกสารคำสอนรายวิชา 2402351 นโยบายต่างประเทศของกลุ่มประเทศในยุโรป (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2559), หน้า 39.

นอกจากการใช้สกุลเงินร่วมกันแล้ว ประเทศสมาชิกยังใช้นโยบายการเงินร่วมกันโดยนโยบายการเงินนี้จะถูกกำหนดโดย European Central Bank (ECB) ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1998 และเริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1999 มีที่ตั้งอยู่ที่นครแฟรงก์เฟิร์ต ประเทศเยอรมนี ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของ ECB คือการรักษาเสถียรภาพด้านราคาของทั้งภูมิภาค และการสั่งซื้อที่ค่อนข้างสูง โดยมีกฎสำหรับประเทศสมาชิก คือ

- อัตราเงินเฟ้อของประเทศจะต้องไม่เกิน 1.5% ของอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยต่ำสุด
- อัตราดอกเบี้ยระยะยาวจะต้องไม่เกิน 2% ของอัตราเงินเฟ้อต่ำของประเทศ
- การขาดดุลของรัฐบาลจะต้องไม่เกิน 3% ของ GDP
- จำกัดหนี้สาธารณะไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP ของประเทศ

การเข้าร่วมใช้เงินสกุลเดียวกันของกลุ่มยูโรโซน ทำให้ชาติสมาชิกทุกประเทศได้บูรณาการระบบและนโยบายการเงินเข้าไว้ด้วยกัน และในการเปลี่ยนมาใช้เงินยูโรของชาติสมาชิกก็ยังส่งผลกระทบต่อชาติสมาชิกแต่ละชาติไม่เท่ากัน อาทิเช่น เยอรมนีซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่ม และมีค่าเงินในสกุลเดิมคือ สกุลเงิน Deutschemark ที่แข็งแกร่งกว่าเงินยูโร การเปลี่ยนมาใช้เงินยูโรของเยอรมนีจึงทำให้เศรษฐกิจของเยอรมนีอ่อนแอลง ซึ่งแน่นอนว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ไม่ใช่ความสมใจของเยอรมนีอย่างแน่นอน แต่เกิดจากการกดดันจากฝรั่งเศส ซึ่งในปี 1990 Francois Mitterrand ผู้นำฝรั่งเศสในขณะนั้น ถึงกับยื่นคำขาดต่อเยอรมนีว่า ฝรั่งเศสในฐานะประเทศชนะสงครามโลกครั้งที่ 2 และมีอำนาจใช้สิทธิยับยั้งการรวมเยอรมนี ซึ่งประเทศแพ้สงคราม จะยอมรับรองการรวมประเทศของเยอรมนีก็ต่อเมื่อ Helmut Kohl ผู้นำเยอรมนีในขณะนั้น ต้องยอม สละสกุลเงิน Deutschemark ของเยอรมนีอันแข็งแกร่งให้สิ้นชื่อไปและเยอรมนีต้องเข้าร่วมเงินยูโรสกุลเดียว ซึ่งนอกจากจะทำให้เศรษฐกิจของเยอรมนีอ่อนแอลงแล้ว ยังทำให้ประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆมีเศรษฐกิจดีขึ้นอีกด้วย เช่น

เศรษฐกิจของไอร์แลนด์เติบโตแบบก้าวกระโดดถึง 105% ตั้งแต่ปี 1995-2009 เป็นต้น และเมื่อธนาคารผู้ออมเงินในเยอรมนี หันไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ใน สเปนและซื้อพันธบัตรรัฐบาลกรีซแทนที่จะลงทุนในประเทศตนเอง ยิ่งทำให้การลงทุนในเยอรมนีตกจนมีการลงทุนต่ำที่สุดในยุโรป⁶ ดังนั้นการเปลี่ยนมาใช้เงินสกุลยูโรของเยอรมนีในช่วงแรก จึงถือว่าส่งผลกระทบต่อด้านลบกับเยอรมนี

ในขณะที่ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็กอย่างกรีซ กลับเป็นไปทางบวก กล่าวคือการเข้าร่วมใช้สกุลยูโรของกรีซ ทำให้กรีซซึ่งเดิมมีระดับความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับต่ำ ได้รับเครดิตจากการใช้เงินยูโร ทำให้กรีซสามารถกู้ยืมเงินได้ง่ายขึ้น และยังมีการลงทุนที่มากขึ้น จากความอ่อนแอของเยอรมนีดังที่กล่าวไปแล้ว แต่การกู้เงินของกรีซกลับได้เป็นการสร้างปัญหาเศรษฐกิจให้กับกรีซในภายหลัง เนื่องจากการดำเนินนโยบายประชานิยม ในลักษณะของรัฐสวัสดิการ โดยเฉพาะกับข้าราชการซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และระบบการจัดเก็บภาษีที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้กรีซดำเนินการด้านงบประมาณแบบขาดดุลงบโดยตลอด ซึ่งแท้ที่จริงแล้วกรีซก็มีเศรษฐกิจที่ยังไม่อยู่ในระดับที่สามารถเข้าเป็นสมาชิก EMU ได้ตามมาตรฐานเกณฑ์มาสทริคท์ที่กำหนด ดังนั้นการรับกรีซเข้าเป็นสมาชิก EMU จึงเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดและสะท้อนการทุจริตของกรีซนั่นเอง เพราะเมื่อภายหลังได้มีการตรวจสอบข้อมูลของกรีซอีกครั้งพบว่า มีความผิดพลาดในการคำนวณและมีการปรับแต่งบัญชี⁷ แสดงให้เห็นถึงความไม่จริงใจในการเข้าร่วมรวมกลุ่มยูโรโซนของกรีซ ที่สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการสร้างความแข็งแกร่งในการเติบโตของกลุ่ม แต่กรีซกลับมองถึงผลประโยชน์ที่จะได้จากการเข้าร่วมกลุ่มยูโรโซนมากกว่า แต่ในขณะที่เยอรมนีเมื่อต้องพบกับปัญหาเศรษฐกิจจากการเปลี่ยนแปลงใช้เงินยูโร เยอรมนีจึงได้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจและ

⁶ เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, วิฤทธิเงินยูโรต้นเยอรมนีฝังดาครองยุโรป[ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

⁷ ณัฐนันท์ คุณมาศ, FGN POL EUR เอกสารคำสอนรายวิชา 2402351 นโยบายต่างประเทศของกลุ่มประเทศในยุโรป (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559), หน้า 98.

ต้องอดทนกับค่าจ้างแรงงานที่คงที่มานานถึง 10 ปี Hans-Werner Sinn ผู้อำนวยการสถาบัน Ifo Institute ในมิวนิก เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่ได้รับยกย่องสูงสุดในเยอรมนี กล่าวว่า ความยากลำบากเลือดตาแทบกระเด็นนั้นเกือบทำให้สังคมเยอรมนีต้องแตกเป็นเสี่ยงๆ แต่แล้วในที่สุดความทุกข์ทรมานที่เยอรมนีต้องเผชิญตลอด 10 ปีกลับทำให้บริษัทของเยอรมนีมีความสามารถในการแข่งขันมากที่สุดสุดในยุโรป แล้วการใช้เงินยูโรร่วมกันกลับทำให้ฝรั่งเศสและอิตาลีไม่อาจจะต้านทานการแข่งขันจากบริษัทของเยอรมนี ด้วยวิธีการง่ายๆ อย่างการลดค่าเงินฟรังก์หรือเงินลีราได้เหมือนเดิมในอดีตอีกต่อไป⁸ แสดงให้เห็นว่าเยอรมนีได้ฟื้นฟูเศรษฐกิจของตนเองจนกลับมามีความแข็งแกร่งอีกครั้งและกลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในสหภาพยุโรปในปัจจุบัน จนปัจจัยภายในต่างๆ ของเยอรมนีได้ถูกนำไปเป็นตัวชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจที่สำคัญของยุโรปอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าเยอรมนีถือเป็นประเทศที่มีบทบาทอย่างยิ่งในกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรป โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่สามารถสร้างผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรปได้เป็นอย่างมาก รวมถึงการมีอิทธิพลในการผลักดันนโยบายและการตัดสินใจของกลุ่ม ดังเช่นที่ได้ทราบในข้อมูลข้างต้นว่าทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ หรือมีการริเริ่มนโยบายต่างๆ ในแต่ละขั้นตอนของการร่วมมือของกลุ่มจะมีเยอรมนีเป็นแกนนำเสมอ แม้แต่ฝรั่งเศสเองที่ถือว่าเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในสหภาพยุโรปเช่นกัน ตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งจนถึงการพัฒนามาใช้สกุลเงินเดียว ก็ต้องมีเยอรมนีเป็นส่วนประกอบในการเสนอและขับเคลื่อนนโยบายของกลุ่มทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นโดยตรง คือ การรับฟังความคิดเห็นหรือการต้องได้รับความร่วมมือจากเยอรมนีในการดำเนินหรือเสนอแนะนโยบายความร่วมมือต่างๆ และโดยอ้อมก็คือ การผลักดันให้มีความร่วมมือต่างๆ ของฝรั่งเศสที่มีสาเหตุประการหนึ่งคือต้องการสกัดกั้นไม่ให้เยอรมนีกลับมามีอิทธิพลในภูมิภาคอีกครั้ง เพราะฉะนั้นสามารถกล่าวได้ว่าเยอรมนีคือเป็นประเทศที่ทรงอิทธิพลที่สุดในกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรปนั่นเอง

⁸ เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, วิกฤติเงินยูโรต้นเยอรมนีผงาดครองยุโรป [ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

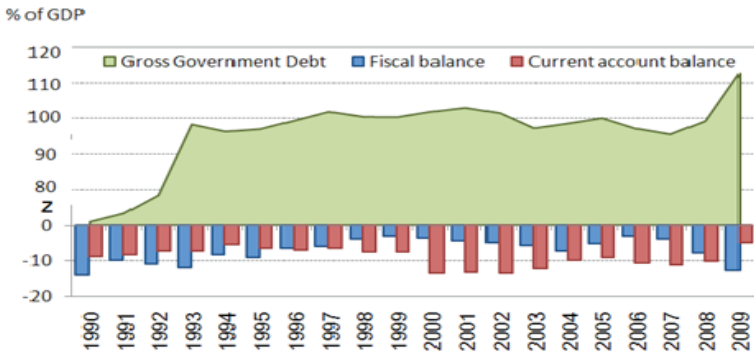
วิกฤตเศรษฐกิจกรีซและบทบาทของเยอรมนี

ลำดับเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจกรีซ

วิกฤตเศรษฐกิจกรีซได้เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ.2010 โดยได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ.2008 ซึ่งแท้ที่จริงแล้ววิกฤตเศรษฐกิจโลกก็มิได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะกับประเทศกรีซประเทศเดียวเท่านั้น แต่ก็ได้ส่งผลกระทบต่อหลายๆชาติทั่วโลก รวมถึงชาติสมาชิกกลุ่มยูโรโซนด้วย โดยเฉพาะชาติสมาชิกที่มีระบบเศรษฐกิจที่อ่อนแอได้แก่ โปรตุเกส อิตาลี ไอร์แลนด์ กรีซ และสเปน หรือที่เรียกรวมกันว่ากลุ่มประเทศ “PIIGS” แต่สาเหตุที่วิกฤตเศรษฐกิจในกรีซได้รับความสนใจมากกว่าชาติอื่นๆ เนื่องจากวิกฤตของกรีซเป็นวิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรงที่สุด และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของยูโรโซน

จากที่กล่าวไปแล้วในข้างต้นว่าวิกฤตเศรษฐกิจกรีซได้รับผลกระทบมาจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2008 ที่เริ่มจากซับไพรม์ (Sub-Prime) ในสหรัฐอเมริกาที่ทำให้อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ที่ทำให้กรีซมีภาระจ่ายดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้น แต่นั่นก็เป็นปัจจัยภายนอกที่เปรียบเสมือน “ประกายไฟ” ที่มาจุด “เชื้อเพลิง” ที่มีอยู่เดิมของกรีซนั่นก็คือปัจจัยภายในประเทศของกรีซเอง ทำให้กลายเป็นเพลิงไหม้ลุกลามจนยากแก่การดับ และยังขยายไปยังเพื่อนบ้านด้วย ซึ่งหากกล่าวถึงปัจจัยภายในของกรีซคงต้องเริ่มตั้งแต่ สมัยฟื้นฟูประชาธิปไตยใน ค.ศ.1974 (พ.ศ.2517) หลังโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการทหารฝ่ายขวา มาเป็นประชาธิปไตย ซึ่งในช่วงเปลี่ยนผ่านชั่วคราวการเมืองภายในของกรีซนั้น ทำให้รัฐบาลต้องการนำประชาชนส่วนที่เอียงซ้ายและเคยถูกตัดสิทธิต่างๆกลับเข้าสู่ระบบการบริหารประเทศและหนึ่งในมาตรการที่นำมาใช้ก็คือ ประชาชนิยมต่างๆ ทำให้นับตั้งแต่ปีนั้นรัฐบาลกรีซก็ดำเนินนโยบายการคลังขาดดุลมาโดยตลอด และตั้งแต่ปี ค.ศ.1993 สัดส่วนหนี้สาธารณะของกรีซเพิ่มขึ้นถึง 100% ของ GDP รวมถึงการเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปของกรีซที่เดิมเป็นประเทศที่จัดว่าไม่ร่ำรวยและมีคุณสมบัติยังไม่ครบถ้วนพอที่จะเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มได้แต่ได้รายงานเอกสารที่มีข้อมูลเป็นเท็จในการสมัครเข้าซึ่งเป็นความผิดพลาดของสำนักงานสถิติยุโรป (Euro stat)

และสภายุโรปในการยอมรับกรีซ เพราะการไม่มีคุณสมบัติแท้ที่จริงเพียงพอนี้เอง ทำให้กรีซไม่สามารถจะดำเนินการตามนโยบายและกติกากลุ่มในระยะต่อมาได้ เนื่องจากเดิมนกรีซที่มีค่าครองชีพที่ต่ำ และฐานะที่ค่อนข้างยาก จนต้องกู้เงินจากเยอรมนีและฝรั่งเศส สองชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของกลุ่มยูโรโซนเพื่อมาพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมชาติสมาชิกอื่นๆ

ที่มา : European Commission (AMECO Database)

แผนภูมิที่ 1 กราฟแสดงสัดส่วนหนี้สาธารณะของกรีซ

นอกจากนี้การเสนอตัวเป็นเจ้าของภาพในการจัดแข่งขันกีฬาโอลิมปิกในปี ค.ศ.2004 (พ.ศ.2547) ของกรีซ ทำให้กรีซต้องกู้เงินมาจำนวนมหาศาลเพื่อสร้างสนามกีฬาและจัดงาน โดยในงานนี้กรีซใช้เงินไปถึง 1.2 หมื่นล้านยูโร หรือ 4.9 แสนล้านบาท⁹ ซึ่งกรีซคาดการณ์ว่าจะได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งก็ถือเป็นรายได้อันดับหนึ่งของประเทศอยู่แล้ว กับค่าลิขสิทธิ์ต่างๆในงาน แต่ผลกลับไม่เป็นไปตามที่กรีซคาดไว้ แต่กรีซก็ยังคงมีการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยและเกินตัว จนเมื่อมาประกบกับวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2008 กรีซจึงต้องประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งสามารถสรุปสาเหตุภายในจากกรีซได้ดังนี้

⁹ IAA's Trainees, RISK ON VS RISK OFF Greece Debt Crisis : Bail-Out & Bail-in,Exit or Dead-end?[ออนไลน์], 5 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา http://www.saa-thai.org/download/Greece%20debt%20crisis%20by%20IAA%20Thailand_4%20July%202015.pdf

1. การขาดวินัยการคลัง นั้นคือการใช้จ่ายเกินตัวของรัฐบาลโดยนำเงินไปใช้ด้านนโยบายรัฐสวัสดิการแบบประชานิยมที่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของรัฐบาล อาทิเช่น นโยบายเกษียณอายุก่อนกำหนดของเจ้าหน้าที่รัฐ (Early-retire) สำหรับผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป การจ่ายโบนัสแก่เจ้าหน้าที่รัฐปีละ 3 ครั้ง เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการทำให้เกิดรายจ่ายผูกพันในระยะยาว แม้ว่ารัฐบาลจะสามารถจัดเก็บรายได้ต่างๆคิดเป็นสัดส่วนที่สูงถึงประมาณร้อยละ 37 ของ GDP แต่เกือบร้อยละ 90 ของรายได้ถูกใช้ไปเพื่อเป็นค่าจ้างและรายจ่ายสวัสดิการสังคม (Social benefits)¹⁰ นอกจากนี้ยังมีการกู้ยืมเพื่อจัดการแข่งขันโอลิมปิกในปี 2004 ทำให้กรีซมีการขาดดุลงบประมาณ 3.2% ของ GDP ตั้งแต่นั้น

2. การจัดเก็บภาษีไม่ได้ตามเป้า อันเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่ รวมถึงนิติบุคคลต่างๆ ต่างพยายามหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษีจนกลายเป็นเรื่องปกติ ทำให้รัฐขาดรายได้ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการกับเรื่องนี้ก็ยิ่งขาดเครื่องมือ ความรู้และความจริงจังในการแก้ปัญหา

3. การเป็นสมาชิกของกลุ่มยูโรโซนทั้งที่กรีซยังไม่มีความพร้อม ดังที่กล่าวมาแล้วว่ากรีซต้องมีการกู้เงินจากเยอรมนีและฝรั่งเศสเพื่อมาพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับชาติสมาชิกอื่น แต่กรีซกลับใช้เงินที่กู้มาไม่ถูกทาง และยิ่งแก้ปัญหาด้วยการกู้เพิ่มซึ่งสาเหตุที่กรีซยังสามารถกู้เงินเพิ่มได้ก็เนื่องมาจากการได้รับผลพลอยได้ของความเชื่อมั่นในการใช้เงินยูโร ทำให้ได้รับความเชื่อถือจากเจ้าหน้าที่การกู้ยืมเงินของกรีซจึงทำได้ง่ายขึ้น และจากการเปลี่ยนมาใช้เงินสกุลยูโรนี้เอง ทำให้ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของกรีซลดลง เพราะค่าเงินยูโรที่มีความแข็งค่าทำให้กรีซส่งออกได้ลดลง และกรีซเองไม่สามารถปรับลดค่าเงินให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำของตนเองได้

¹⁰ วิกฤตเศรษฐกิจยุโรป[ออนไลน์], 2557. แหล่งที่มา http://econ.tu.ac.th/arch-an/Pichittra/EC%20452%201_54%20report/กลุ่ม%2014%20วิกฤตเศรษฐกิจยุโรป.doc

4. กรีซมีขนาดรัฐบาลที่ใหญ่เกินไป อันเนื่องจากความพยายามรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล จึงต้องรักษาคะแนนเสียงด้วยการจ้างข้าราชการจำนวนมาก แต่การทำงานของข้าราชการกลับไม่มีประสิทธิภาพ แต่ไม่สามารถไล่ออกได้ อีกทั้งมีการขยายฝ่ายงานและตำแหน่งหน้าที่ให้กับลูกหลานของข้าราชการ และยังมีการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมากในค่าจ้างที่สูง

จากปัจจัยภายในของกรีซที่ได้กล่าวมานั้นก็ได้มีการส่งสัญญาณของวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับกรีซ ใน ปี ค.ศ. 2008 เมื่อเศรษฐกิจโลกเริ่มชะลอตัว การจากเกิดซัพพอร์ม ในสหรัฐอเมริกาทำให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ทำให้กรีซมีการจ่ายดอกเบี้ยมากขึ้น รายได้จากอุตสาหกรรมหลักอันได้แก่ การบริการเดินเรือ และการท่องเที่ยว ก็ลดลงเนื่องจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัว จนทำให้ในช่วงเดือนธันวาคม ปี 2009 สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ 3 แห่ง คือ สแตนดาร์ด แอนด์ พัวร์ (S&P) ฟิทช์ เรตติ้งส์ และมูดีส์ ได้ปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของกรีซโดย ฟิทช์ เรตติ้งส์ และ S&P ปรับลดจาก A- ลงเหลือ BBB+ และมูดีส์ปรับลดจาก A1 มาเป็น A2

ต่อมาในเดือนมีนาคม ค.ศ.2010 กรีซได้มีความพยายามหาทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น โดยรัฐสภากรีซได้ผ่านร่างรัฐบัญญัติคุ้มครองเศรษฐกิจซึ่งคาดว่าจะช่วยลดรายจ่ายภาครัฐลงถึง 48,000 ล้านยูโร โดยการดำเนินมาตรการหลายอย่างรวมทั้งการลดค่าจ้างภาคเอกชนแต่กลับเป็นเหตุให้ประชาชนนัดหยุดงานทั่วประเทศ ณ กรุงเอเธนส์เพื่อประท้วงต่อการลดค่าใช้จ่ายและการเพิ่มภาษีของรัฐบาลซึ่งถือเป็นแนวทางที่เรียกว่า “รัดเข็มขัด” ตามแบบของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม จนในที่สุดกรีซไม่สามารถแก้ปัญหาได้นำไปสู่การเริ่มต้นการกู้ยืมเงินเพื่อแก้ปัญหาโดยในเดือนพฤษภาคมได้มีการบรรลุข้อตกลงกู้ยืมเงินระหว่างกรีซ กับกลุ่มทรอยกา (Troika) ซึ่งได้แก่สหภาพยุโรป กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) และธนาคารกลางแห่งยุโรป (European Central Bank หรือ ECB) ซึ่งมีมูลค่าทั้งหมด 110,000 ล้านยูโร โดยมีอัตราดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 5 และตามมาด้วยมาตรการรัดเข็มขัด

ที่กรีซต้องปฏิบัติ อาทิเช่น ภาคเอกชนจะต้องจำกัดโบนัสลงเหลือ 1,000 ยูโรทุกสองปี และยกเลิกโบนัสสำหรับผู้ที่มีรายได้มากกว่า 3,000 ยูโรต่อเดือน เพิ่มภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย 10% และภาษีแอลกอฮอล์ ยาสูบและเชื้อเพลิง การปรับอายุเกษียณของชายและหญิงให้เท่ากัน การจัดตั้งกองทุนเสถียรภาพการเงิน¹¹ เป็นต้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้ทำให้ประชาชนของกรีซเกิดความไม่พอใจและได้นัดหยุดงานเพื่อประท้วงการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

ในปี ค.ศ.2011 กรีซยังคงไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ แม้ว่าจะมีมาตรการรัดเข็มขัดและพยายามแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ลดจำนวนข้าราชการเพิ่มภาษี แต่ก็ยังไม่สามารถระดมเงินได้ทันและคาดว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ในขณะเดียวกันนี้ประเทศในกลุ่มยูโรโซนที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจเช่นกันไม่ว่าจะเป็น ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส ซึ่งก็ได้ขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และสหภาพยุโรป (EU) ด้วยเช่นกัน แต่ประเทศอื่นกลับแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เข้มงวดอย่างเต็มที่ต่างจากกรีซจนทำให้เริ่มมีกระแสการต่อต้านและไม่เห็นด้วยจากประชาชนภายในเยอรมนีในการช่วยเหลือกรีซ

ต่อมาในปี ค.ศ.2012 วิกฤตเศรษฐกิจกรีซได้ส่งผลกระทบต่อประเทศในยูโรโซนทำให้เกิดความกังวลของกลุ่มเจ้าหนี้อย่างเยอรมนี และฝรั่งเศส เจ้าหนี้จึงได้เข้าให้ความช่วยเหลืออีกครั้งทำให้รัฐบาลกรีซได้รับการอนุมัติเงินช่วยเหลือระยะสองมูลค่า 130,000 ล้านยูโร จากมติที่ประชุมของยูโรกรุป และเจ้าหนี้เอกชนยังได้มีการปรับลดหนี้ของภาคเอกชนลงร้อยละ 53.5 ด้วยการลดอัตราผลตอบแทนตราสารหนี้และออกตราสารหนี้ใหม่เพิ่มเติมที่จะมีผลให้หนี้สินภาคเอกชนลดลงประมาณ 110 ล้านยูโรจากเดิม 206 ล้านยูโร โดยในครั้งนี้รัฐบาลของประเทศสมาชิกอียู พยายามดึงธนาคารและสถาบันการเงินเอกชนเข้ามาร่วมรับภาระด้วยและกำหนดให้รัฐบาลกรีซต้องดำเนินนโยบายรัดเข็มขัดด้านการเงินการคลังอย่างจริงจัง

¹¹ วิกฤตหนี้สาธารณะยุโรป[ออนไลน์], 2553. แหล่งที่มา http://econ.tu.ac.th/archan/Pichitra/EC%20452%201_54%20report/กลุ่ม%2017%20EU%20crisis.docx

การให้ความช่วยเหลือกรีซในระยะที่สองนี้เองได้สร้างความขัดแย้งภายในกลุ่มยูโรโซนที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดมากขึ้นจากการแสดงออกต่างๆของทั้งเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะเยอรมนีและฝรั่งเศส ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและเงื่อนไขที่ต้องการให้กรีซปฏิบัติแตกต่างกัน โดยเยอรมนีต้องการให้กรีซจริงจังกับนโยบายรัดเข็มขัดที่เข้มงวด ส่วนฝรั่งเศสไม่ต้องการให้กรีซรับความกดดันจากมาตรการที่เข้มงวดมากเกินไป และทางฝั่งลูกหนี้อย่างกรีซที่มีความเคลื่อนไหวต่อต้านมาตรการรัดเข็มขัดของประชาชน รวมถึงประเทศสมาชิกอื่นๆที่ต่างออกมาแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างหลากหลาย อาทิ หนังสือพิมพ์ปีกซ้ายในกรุงเอเธนส์ บริภาษเยอรมนีว่า พยายามจะทำให้ชาติลูกหนี้อย่างกรีซ ต้องตกเป็นอาณานิคมของ “อาณาจักร Reich ที่ 4” และต้องการทำให้ยุโรปทั้งทวีปกลายเป็น “ค่ายกักกันทางการเงิน” และคำกล่าวของประธานาธิบดี นิโคลาส์ ชาร์โกซี แห่งฝรั่งเศส ว่า “เยอรมนีไม่เคยเปลี่ยน” เป็นคำปรารภกับที่ปรึกษาของเขา ระหว่างการประชุมครั้งหนึ่งของสหภาพยุโรปที่กรุงบรัสเซลส์ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ EU หลังจากที่มีมติหวังที่นางเอลกา มาร์เคล ไม่ยอมปล่อยเงินช่วยเหลือโดยง่าย¹² ส่วนทางด้านเยอรมนีเองก็มีปฏิกิริยาจากประชาชนที่ออกมาแสดงความไม่เห็นด้วยกับการให้ความช่วยเหลือกรีซ ด้วยเหตุผลที่ว่าคนเยอรมันต้องตรากตรำทำงานอย่างหนักในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของตนแล้วใช้หนี้ค่าปฏิกรรมสงครามตั้งแต่สงครามโลก ครั้งที่ 1 จนหมด ปี 2009 แต่ต้องเอาเงินของตนไปช่วยเหลือผู้ที่ใช้เงินอย่างไม่มียินัยเช่นคนกรีซ และในขณะเดียวกันก็ยังมีข้อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอื่นๆในกลุ่มยูโรโซนที่ประสบปัญหาเช่นกัน แต่กลับไม่ได้รอคอยการช่วยเหลือจากเยอรมนีหรือแม้กระทั่งประเทศเศรษฐกิจดีอื่นๆเพียงอย่างเดียว แต่ได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการแก้ปัญหาด้วยการรัดเข็มขัดร่วมไปด้วย

ต่อมาในเดือน มิถุนายน ค.ศ.2015 ได้มีการประชุมสุดยอดผู้นำประเทศกลุ่มยูโรโซน (Euro Summit) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหานี้ของ

¹² เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, วิกฤตเงินยูโรต้นเยอรมนีผาดครองยุโรป[ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

กรีซ โดยก่อนนั้นได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีคลัง (Euro group) ซึ่งกรีซได้เสนอแผนการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือ แต่แผนที่กรีซเสนอไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเจ้าหนี้จึงทำให้กรีซและเจ้าหนี้ไม่อาจบรรลุข้อตกลงระหว่างกันได้ โดยเจ้าหนี้ปฏิเสธที่จะอนุมัติเงินช่วยเหลือจำนวน 2,700 ล้านยูโรซึ่งเป็นงวดสุดท้ายของเงินช่วยเหลือระยะที่ 2 จำนวน 130,000 ล้านยูโรซึ่งอาจทำให้กรีซมีความเสี่ยงสูงที่จะผิมนัดชำระหนี้ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) มูลค่า 1,600 ล้านยูโรในวันที่ 30 มิถุนายน นายอเล็กซิส ซีปราส นายกรัฐมนตรีกรีซจึงตัดสินใจหาทางออกด้วยการใช้มาตรการลงประชามติเพื่อพิจารณาว่า กรีซควรรับข้อเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อแก้ไขวิกฤตหนี้หรือไม่ โดยจะจัดให้ลงประชามติในวันที่ 5 กรกฎาคม ซึ่งได้สร้างความแตกตื่นให้กับประชาชนชาวกรีซ จนพากันแห่ถอนเงินออกจากธนาคารที่ฝากไว้ และมีการออกมาชุมนุมประท้วงของประชาชนกรีซต่อมาตรการของกลุ่มเจ้าหนี้ และในระหว่างนี้รัฐบาลกรีซได้รณรงค์ ให้ประชาชนลงมติปฏิเสธเงื่อนไขของฝ่ายเจ้าหนี้อย่างแข็งกร้าว ซึ่งระหว่างการรณรงค์ นาย Yanis Varoufakis รัฐมนตรีคลังของกรีซ ใช้คำพูดที่รุนแรงและเปรียบเทียบกับรัฐมนตรีคลังของ Euro group รายอื่นว่าเป็น “ผู้ก่อการร้าย” และยังมีการวิพากษ์วิจารณ์การตั้งคำถามสำหรับการจัดทำประชามติ เนื่องจากคำถามที่รัฐบาลกรีซได้กำหนดขึ้นมามีความซับซ้อนมากซึ่งผิดไปจากคำถามสำหรับการจัดทำประชามติทั่วไปที่ต้องมีความกระชับและเข้าใจง่าย โดยผู้นำทางการเมืองหลายราย โดยเฉพาะ นาย Jean-Claude Juncker ประธานคณะกรรมาธิการยุโรปและนาย Martin Schulz ประธานสภายุโรป ได้มองการจัดทำประชามติครั้งนี้ว่าเป็นการตัดสินใจของกรีซว่าจะอยู่ในเขตสกุลเงินยูโรต่อไปใหญ่ของกรีซหรือไม่¹³

¹³ ThaiEurope.net, รายงานสรุปความเป็นมาของวิกฤตปัญหาหนี้สินกรีซตั้งแต่การประชุม Euro Summit เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558 จนถึงหลังการประกาศผลการลงประชามติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2558[ออนไลน์], 7 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www2.thaieurope.net/euro-summit-round-up-july-2015/>

ที่มา : <http://www.tonn.ch/2015/02/greek-crisis-abridged.html>

ภาพที่ 1 ชาวกรีกชุมนุมต่อต้านบทบาทของเยอรมนี

เมื่อผลการทำประชามติของกรีกออกมาว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของกรีกปฏิเสธเงื่อนไขของฝ่ายเจ้าหนี้ด้วยคะแนนร้อยละ 61.31 ต่อ 38.69 โดยประชาชนชาวกรีกได้ออกมาใช้สิทธิลงประชามติเป็นจำนวนร้อยละ 62.5 จากผู้มีสิทธิลงคะแนนทั้งหมด¹⁴ ซึ่งหลังจากมีการประกาศผลออกมาอย่างเป็นทางการ ประธานกลุ่มยูโรกรุป ได้ออกแถลงการณ์แสดงความผิดหวังกับผลของทำประชามติ และจัดการประชุมระดับรัฐมนตรี Euro group ในวันที่ 7 ก.ค. 2015 เพื่อหารือเรื่องปัญหาหนี้ของกรีกครั้งต่อไป รวมถึงผู้นำฝ่ายการเมืองของฝ่ายเจ้าหนี้ที่มองว่ารัฐบาลกรีกจะใช้ผลการทำประชามติอ้างความชอบธรรมตามหลักประชาธิปไตย

¹⁴ ThaiEurope.net, รายงานสรุปความเป็นมาของวิกฤตปัญหานี้สินกรีกตั้งแต่การประชุม Euro Summit เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2558 จนถึงหลังการประกาศผลการลงประชามติเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2558[ออนไลน์], 7 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www2.thaieurope.net/euro-summit-round-up-july-2015/>

ในการปฏิเสธรื้อถอนนโยบายรัดเข็มขัดของกลุ่มเจ้าหน้าที่ และจะทำให้การเจรจาต่างๆกับกรีซทำได้ลำบากมากขึ้น

ผลการทำประชามติยังได้สร้างความวิตกกังวลให้กับกลุ่มประเทศสมาชิกยูโรโซน และนานาประเทศว่าจะกลายเป็นปัญหาที่หยั่งรากลึกลงไปจนยากต่อการแก้ไข แม้ว่าขนาดเศรษฐกิจของกรีซจะคิดเป็นเพียงประมาณร้อยละ 1 ของ GDP รวมของสหภาพยุโรป¹⁵ ซึ่งจัดว่ามีขนาดเล็กมาก แต่อาจจะขยายวงกว้างในลักษณะ domino effect เพราะยังคงมีหลายๆประเทศที่ประสบปัญหาการเงินและเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน และที่แน่นอนที่สุดคือการส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในสกุลเงินยูโร และความมั่นคงของกลุ่มยูโรโซน ทำให้เยอรมนีในฐานะเจ้าหน้าที่รายใหญ่ที่ถือพันธบัตรกรีซกว่า 6 ล้านยูโร¹⁶ และประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในสหภาพยุโรป รวมถึงเจ้าหน้าที่รายอื่นๆรองลงมาเช่น ฝรั่งเศส และอิตาลีต้องร่วมกันหาแนวทางในการแก้วิกฤตหนี้ของกรีซในครั้งนี้ โดยนายดอนัลด์ ทัสค์ ประธานสหภาพยุโรป ได้เรียกประชุมฉุกเฉินผู้นำยูโร 19 ชาติในวันที่ 7 กรกฎาคม 2015 ที่กรุงบรัสเซลส์ของเบลเยียมเพื่อหารือถึงแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ และมีการรายงานจากสำนักข่าวรอยเตอร์ว่า ผู้นำเยอรมนีและฝรั่งเศสได้เรียกร้องให้กรีซจัดทำข้อตกลงฉบับใหม่ที่มีความเชื่อถือได้อย่างเร่งด่วนเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมหากต้องการได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ รวมทั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการออกจากยูโรโซน¹⁷

ต่อมาสถานการณ์จึงได้ผ่อนคลายลงเมื่อกรีซได้เสนอแผนปฏิรูปเศรษฐกิจใหม่และสามารถบรรลุข้อตกลงกับผู้นำของยูโรโซนด้วยมติอย่างเป็น

¹⁵ อาทิตย์ ทองเจริญ, สถานการณ์ปัญหากรีซก่อนถึงครบกำหนดชำระหนี้ 30 มิถุนายน 2558 [ออนไลน์], 29 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา <http://www.kasikomasset.com/TH/MarketUpdate/Pages/20150630.aspx>

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

¹⁷ MTS GOLD, สรุปล่าวเศรษฐกิจ (ภาคเช้า) ประจำวันที่ 7 กรกฎาคม 2558 [ออนไลน์], 7 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา http://www.mtsgold.co.th/th/research/detail.php?ID=2408&SECTION_ID=3

เอกฉันท์เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2015 ในการให้เงินช่วยเหลือก้อนที่ 3 ต่อกรีซ โดยรัฐบาลกรีซต้องเดินหน้าปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อแลกกับเงินช่วยเหลือระยะเวลา 3 ปี ซึ่งเป็นวงเงินที่ประเมินว่าสูงถึง 8.6 หมื่นล้านยูโร (ราว 2.84 ล้านล้านบาท)¹⁸ ซึ่งก่อนหน้ากรีซก็ได้เริ่มกระบวนการชำระหนี้ทั้งหมด 6,250 ล้านยูโรโดยเป็นการจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ย 4,200 ล้านยูโรให้กับธนาคารกลางยูโรโซน (ECB) ได้ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2015 และยังขำหนี้กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จำนวน 2,050 ล้านยูโรหลังจากที่ผิดนัดชำระวันที่ 30 มิถุนายน 2015 โดยเงินเหล่านี้กรีซได้มาจากเงินกู้ระยะสั้นของกลไกรักษาเสถียรภาพการเงินยูโร (EFSM) ที่ได้รับอนุมัติจากสหภาพยุโรป (EU) จำนวน 7,160 ล้านยูโร¹⁹

บทบาทเยอรมนีในวิกฤตเศรษฐกิจกรีซ

ตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในกรีซเมื่อปี 2010 เยอรมนีได้ดำรงตนอยู่ทั้งในฐานะเพื่อนสมาชิกกลุ่มยูโรโซน และเจ้าหนี้รายใหญ่ของกรีซ ซึ่งเยอรมนีก็ได้แสดงจุดยืนที่ชัดเจนมาตั้งแต่ต้นว่าต้องการให้แก้ปัญหาด้วยแนวทางของประเทศเศรษฐกิจแบบเสรี คือการใช้นโยบายรัดเข็มขัด กล่าวคือการพยายามลดรายจ่ายของรัฐบาล ควบคู่กับการเพิ่มภาษีและทำการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางดังกล่าวได้ถูกใช้เป็นมาตรการเมื่อกรีซได้ขอรับเงินช่วยเหลือก้อนแรก แต่กรีซก็ไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ต่างจากประเทศอื่นๆ ที่ก็ได้ประสบปัญหาเศรษฐกิจเช่นเดียวกับกรีซ ทำให้เยอรมนีเริ่มมีท่าทีแข็งกร้าวกับความต้องการให้กรีซดำเนินการรัดเข็มขัดอย่างเข้มงวด แตกต่างจากฝรั่งเศสที่แม้จะต้องการให้ดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจแบบเสรีแต่ก็มีท่าทีประนีประนอมกับกรีซมากกว่า

¹⁸ Money channel, ยูโรโซนมีมติให้เงินช่วยเหลือกรีซก้อนที่ 3 [ออนไลน์], 14 กรกฎาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.moneychannel.co.th/news_detail/4458/ ยูโรโซนมีมติให้เงินช่วยเหลือกรีซก้อนที่-3

¹⁹ ASTVผู้จัดการออนไลน์, โพลล่าสุดชี้คนเยอรมัน 56% ไม่อยากให้ช่วยกรีซแก้วิกฤตหนี้ อีกเกือบครึ่งอยากเห็นกรีซกระเด็นจาก “ยูโรโซน” [ออนไลน์], 21 กรกฎาคม 2558, แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=958000082265>

ที่มา : <http://money.cnn.com/2015/01/28/investing/greek-debt-who-has-most-to-lose/>

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงสัดส่วนเจ้าหนี้ของกรีซ

เยอรมนีถือว่าเป็นบทบาทสำคัญในการกู้เงินของกรีซทั้งเป็นเจ้าหนี้และผู้สนับสนุนแหล่งเงินกู้ให้แก่กรีซ แต่ในการให้ความช่วยเหลือในระยะที่สองเมื่อปี 2012 ก็ได้สร้างความแตกร้าวนในกลุ่มยูโรโซนขึ้น ตั้งแต่ระดับรัฐจนถึงระดับประชาชน จากท่าทีที่แข็งกร้าวของเยอรมนีในความต้องการให้กรีซปฏิบัติตามมาตรการที่ให้ไว้อย่างจริงจัง ซึ่งพฤติกรรมของเยอรมนีได้สร้างความไม่พอใจให้ทั้งกับประชาชนชาวเยอรมนีเองและประชาชนกรีซอย่างมาก โดยทางด้านประชาชนเยอรมนีได้มีปฏิกิริยาต่อต้านรัฐบาลของตนเองในการเข้าให้ความช่วยเหลือกรีซ และยังแสดงออกถึงความไม่พอใจที่มีต่อชาวกรีซ เนื่องจากพวกเขามองว่ารัฐบาลได้นำงบประมาณของประเทศซึ่งได้มาจากการจ่ายภาษีของพวกเขาที่สูงสุดสำหรับทำงานอย่างหนักไปช่วยเหลือชาวกรีซที่รักความสบาย ซึ่งได้มีการแสดงออกถึงความไม่พอใจของชาวเยอรมนีออกมาในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น การตีพิมพ์ข้อความในหนังสือ Bild หนังสือพิมพ์เยอรมนีที่ขายดีที่สุดในยุโรปโดยพาดหัวข่าวว่ากรีซกำลังทำลายเงินยูโร รวมถึงข้อความว่า “ถึงชาวกรีซ เราก็มียี่สิบเงินเซ็นต์เดียวกัน แต่เรามีความสามารถพอที่จะชดใช้หนี้ เพราะเราตื่นแต่เช้ามา

ทำงานหนักตลอดทั้งวัน” ซึ่งปฏิกิริยาที่มีของชาวเยอรมนีก็ตรงกับกรณียินทรานอันหนักแน่นของเยอรมนีเมื่อครั้งการทำสนธิสัญญาการจัดตั้งเงินยูโรที่มีข้อกำหนดไว้ว่า ห้ามการเข้าอ้อมประเทศที่ประสบปัญหาการเงินและทุกๆประเทศควรรับผิดชอบหนี้สินของตัวเอง เพราะคนเยอรมนีเห็นว่าประเทศที่พยายามรักษาสมดุลงบประมาณและปฏิรูปเศรษฐกิจอย่างยากลำบากอย่างเยอรมนีไม่ควรจะต้องจ่ายเงินเพื่อไปช่วยคนอื่นที่ขอใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย²⁰ นอกจากนี้วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นยังทำให้ชาวเยอรมนีรู้สึกต่อต้านสหภาพยุโรปและเงินยูโรอีกด้วย โดยมีการเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นเยาวชนเยอรมันอายุระหว่าง 14-24 ปี ที่ทำโดยสมาคมธนาคารเยอรมัน ผลปรากฏว่าร้อยละ 56 ไม่เชื่อว่าค่าเงินยูโรจะประสบความสำเร็จในอนาคต และนาย มิชาเอล เคมเมอร์ ประธานธนาคารเยอรมันยังได้กล่าวว่า ยูโรจำเป็นต้องระมัดระวังมากขึ้นในการแก้วิกฤตศรัทธาต่อค่าเงินยูโรที่ประทุอยู่ภายในสังคมเยอรมันในขณะนี้ และที่สำคัญสหภาพยุโรปและรัฐบาลเยอรมนีจะต้องแน่ใจว่านโยบายต่างๆที่ออกมาเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจจะไม่เป็นการผลิตคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดต่อต้านการบูรณาการของสหภาพยุโรปที่เรียกกันว่า Euroskeptic²¹ ซึ่งเกิดมาจากการที่ชาวเยอรมันมองว่านอกจากตนจะไม่ได้ประโยชน์อะไรจากยูโรโซนแล้วยังถูกเอาเปรียบจากการเป็นยูโรโซนอีก จากการทำที่ต้องไปแบกรับภาระหนี้ของชาติอื่นอีกด้วย จนถึงขั้นมีแนวความคิดในการแยกตัวออกจากกลุ่มยูโรโซน โดย Frank Schaffler ส.ส.ของเยอรมนีและผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินกล่าวว่า ในอนาคตจะต้องมีการถกเถียงเกี่ยวกับการแบ่งแยกเขตยูโรโซนอย่างแน่นอน เมื่อใดที่เยอรมนีและชาติเจ้าหนี้อื่นๆในยุโรปเหนือรู้สึกทนไม่ได้และเบื่อหน่ายที่ต้องช่วยอ้อมชาติอื่นๆหรือเมื่อชาติลูกหนี้ในยุโรปใต้รับไม่ได้และออกมาต่อต้านมาตรการรัดเข็มขัดและ

²⁰ เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, วิกฤตเงินยูโรต้นเยอรมนีผงดครองยุโรป[ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

²¹ Komsan Nawakunsuchart, คนเยอรมันรุ่นใหม่ต่อต้านสหภาพยุโรปมากขึ้น [ออนไลน์], 13 กรกฎาคม 2555. แหล่งที่มา <http://news.voicetv.co.th/world/44609.html>

ปฏิรูปที่ทุกซ์ทรมาน²²

โดยทำที่ของรัฐบาลเยอรมนีเองโดย นาง แองเกลา เมอร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี กลับยืนยันมาตั้งแต่ต้นว่า เงินยูโรจะต้องได้รับการปกป้องโดยประกาศว่า “ถ้ายูโรล้ม ยูโรปล่มด้วย”²³ จนเหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อ นาย อเล็กซิส ชิปรัส นายกรัฐมนตรีของกรีซที่มีนโยบายต่อต้านมาตรการรัดเข็มขัดอย่างเข้มงวดของกลุ่มเจ้าหนี้ ได้ประกาศให้มีการทำประชามติในวันที่ 5 กรกฎาคม 2015 เพื่อให้ประชาชนกรีซเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะยอมรับข้อเสนอการช่วยเหลือจากกลุ่มเจ้าหนี้หรือไม่ เนื่องจากนายชิปรัส ไม่สามารถบรรลุข้อตกลงกับกลุ่มเจ้าหนี้ได้ ซึ่งเยอรมนีก็ยังคงยืนยันให้กรีซยอมรับข้อเสนอและปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินยูโร แม้ว่าหากผลการทำประชามติออกมาว่ากรีซปฏิเสธที่จะรับข้อเสนอจากกลุ่มเจ้าหนี้ ซึ่งอาจทำให้กรีซต้องออกจากกลุ่มยูโรโซนแต่ก็ไม่ได้ทำให้เยอรมนีเปลี่ยนท่าทีที่เคยมี โดยนายกรัฐมนตรีเยอรมนี กล่าวว่า อนาคตของยุโรปไม่ได้มีความเสี่ยงที่เนื่องมาจากวิกฤติการณ์เกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจของกรีซ หลังจากที่การเจรจาเรื่องนี้ล้มเหลวและโครงการให้ความช่วยเหลือพันกำหนดแล้ว ช่วงนี้เป็นช่วงที่โลกกำลังจ้องมองดูยุโรป แต่อนาคตของยุโรปไม่ได้มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตราย อนาคตของยุโรปจะอยู่ในภาวะเสี่ยงก็ต่อเมื่อสมาชิกสี่ที่ที่จะสร้างความแข็งแกร่งให้กับยุโรป²⁴

นางแองเกลา เมอร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนียังได้กล่าวถึงการเจรจาว่าจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อผ่านพ้นการทำประชามติในวันที่ 5 กรกฎาคม เสียก่อนและทางด้านนายวูล์ฟกัง ซอยเบิล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของเยอรมนี ก็ได้กล่าวถึงกระบวนการเจรจาระหว่างกรีซและเจ้าหนี้เช่นกันว่า

²² เสาวนีย์ พิสิษฐานุสรณ์, วิกฤติเงินยูโรต้นเยอรมนีผิงาดครองยุโรป[ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

²³ เรื่องเดียวกัน.

²⁴ เว็บไซต์ จส-100, นายกาเยอรมนีไม่ให้ความสำคัญข้อเสนอใหม่ของกรีซ จะขอหารือหลังผ่านการทำประชามติ[ออนไลน์], 1 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.js100.com/en/site/news/view/15066>

จะต้องเริ่มต้นใหม่หลังการทำประชามติ โดยระบุว่า กรีซจะต้องยื่นคำขอเจรจาบนโครงการความช่วยเหลือครั้งใหม่ ต่อจากนั้นรัฐมนตรีคลังยุโรปจะดำเนินการพิจารณา ซึ่งถ้าเงื่อนไขเข้าเกณฑ์ ยูโรกรุปก็จะอนุมัติให้มีการพิจารณาต่อไป ซึ่งถือเป็นการทำลายความหวังที่กรีซจะได้รับเงินช่วยเหลือใหม่โดยเร็วหลังการทำประชามติ และนายซอเยบิลย้ำว่าการเจรจาจะต้องอยู่บนพื้นฐานใหม่ และภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ยูเรียมมากขึ้น²⁵

นอกจากนี้ยังมีปฏิกริยาในระดับประชาชนจากชาวเยอรมันที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ความช่วยเหลือกรีซโดยสำนักวิจัยยูโกฟ มีการนำเผยแพร่ผ่านทางหนังสือพิมพ์ “เวลด อัม ซอนน์ทาก” ที่พบว่าร้อยละ 56 ของกลุ่มตัวอย่างมองว่าการมีข้อตกลงทางเศรษฐกิจครั้งใหม่เพื่อช่วยเหลือกรีซถือเป็นสิ่งที่ย่ำแย่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 2 เท่านั้นที่มองการมีข้อตกลงช่วยเหลือกรีซรอบใหม่ว่าเป็นเรื่องที่ดี และยังมีผลสำรวจความคิดเห็นซึ่งได้จากการรวบรวมความคิดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพลเมืองเยอรมันจำนวน 1380 รายยังพบว่า มีเพียง 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้นที่ต้องการให้กรีซได้อยู่รวมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มยูโรโซนต่อไป ขณะที่ร้อยละ 48 หรือเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างระบุต้องการให้กรีซพ้นจากการเป็นสมาชิกยูโรโซน ซึ่งผลสำรวจเหล่านี้ถูกเผยแพร่หลังจากที่สมาชิกรัฐสภาของเยอรมนีมีมติเห็นชอบให้กลุ่มยูโรโซนเดินทางเจรจากับกรีซต่อไป เกี่ยวกับแผนรับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจรอบที่ 3 ซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 86,000 ล้านยูโรในกรอบเวลา 3 ปี²⁶

²⁵ ก้องเกียรติ กอวีรภิติ, รมว.คลังเยอรมันชี้กระบวนการเจรจาหนี้กรีซต้องนับหนึ่งใหม่หลังทำประชามติอาทิตยนี้[ออนไลน์], 3 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.ryt9.com/s/iq38/2197334>

²⁶ ASTVผู้จัดการออนไลน์, โพลล่าสุดชี้คนเยอรมัน 56% ไม่อยากให้ช่วยกรีซแก้วิกฤตหนี้ อีกเกือบครึ่งอยากเห็นกรีซกระเด็นจาก “ยูโรโซน”[ออนไลน์], 21 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9580000082265>

ส่วนท่าทีของฝรั่งเศสที่มีความต้องการจะประนีประนอมกับกรีซ มาโดยตลอดก็มีการแสดงปฏิกิริยาต่อการประกาศทำประชามติ โดย นาย มิเชล ซาแปง รัฐมนตรีคลังฝรั่งเศสกล่าวว่า ฝรั่งเศสจะยังคงผลักดันเพื่อให้ บรรลุการเจรจาระหว่างกรีซกับประเทศสมาชิกยูโรที่เหลือก่อนการลง ประชามติในวันที่ 5 กรกฎาคม และนาย ซาแปง ยังกล่าวว่า ฝรั่งเศสจะผลักดันจนถึงนาทีสุดท้ายว่ามีแนวโน้มจะบรรลุข้อตกลงกันได้หรือไม่เพื่อให้ กรีซกลับไปสู่เสถียรภาพรวมทั้งความมั่นคงของยุโรปและโลก นายซาแปง ยังตอบข้อซักถามที่ว่าท่าทีแข็งกร้าวของเยอรมนีทำให้ยากต่อการทำข้อตกลงกับกรีซหรือไม่ และกล่าวท่าทีแข็งกร้าวจากกลุ่มสมาชิกรายเล็กในอียู ซึ่งเคยผ่านแผนปฏิรูปที่เข้มงวดหนักหน่วงและคุณภาพชีวิตแย่กว่ากรีซอีก เขากล่าวว่าหากการลงประชามติในกรีซปรากฏว่า ไม่ยอมรับข้อตกลงเจ้าหนี้ ฝรั่งเศสก็จะทำทุกทางให้กรีซอยู่ในยูโรโซนต่อไป²⁷

ต่อมาเมื่อผลการทำประชามติของกรีซออกมาปรากฏว่า กรีซปฏิเสธ ไม่ยอมรับเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือของกลุ่มเจ้าหนี้ เยอรมนีก็ยังคงยืนยัน ให้กรีซปฏิบัติตามเงื่อนไขด้วยท่าทีที่แข็งกร้าวเช่นเดิม แม้ว่าจะมีการออกมาเสนอ แนวทางจากทั้งประธานสหภาพยุโรป กรรมการผู้จัดการกองทุนการเงินระหว่าง ประเทศ และรัฐมนตรีคลังของสหรัฐอเมริกา ถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการ ปรับโครงสร้างหนี้ของกรีซ ด้วยวิธีการลดยอดเงินต้นให้แก่ลูกหนี้หรือที่เรียกว่า “haircut” แต่ก็ได้รับการปฏิเสธจากเจ้าหนี้รายใหญ่อย่างเยอรมนี²⁸ โดยเยอรมนี ยังได้กล่าวอีกว่าหากกรีซยังไม่ยอมรับเงื่อนไขอาจต้องเสนอให้กรีซออกจากกลุ่ม ยูโรโซนชั่วคราวเป็นเวลา 5 ปีเพื่อไปฟื้นฟูเศรษฐกิจหรือที่เรียกว่า Grexit (ซึ่งมา

²⁷ เว็บไซต์ จส-100, นายคาเยอร์มณีไม่ให้ความสำคัญข้อเสนอใหม่ของกรีซ จะยอ หารือหลังผ่านการทำประชามติ[ออนไลน์], 1 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.js100.com/en/site/news/view/15066>

²⁸ ASTVผู้จัดการออนไลน์, ECB ไม่มั่นใจทำข้อตกลง “กรีซ” สำเร็จ IMF-US จี้ “เยอรมนี” ยอมลดหนี้ให้เอเธนส์[ออนไลน์], 9 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9580000077893>

จาก Greece รวมกับ Exit) ซึ่งทำให้เกิดการแบ่งกลุ่มทางความคิดเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่ม PRO คือสนับสนุนให้กรีซออกจากกลุ่มยูโรโซน ได้แก่ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ ออสเตรีย เบลเยียม ฟินแลนด์ สโลวีเนีย เอสโตเนีย สโลวาเกีย ลิทัวเนีย ลัตเวีย

2. กลุ่ม AGAINST คือไม่เห็นด้วยกับการให้กรีซออกจากกลุ่มยูโรโซน ได้แก่ ฝรั่งเศส อิตาลี ไชปรัส คณะกรรมาธิการยุโรป

3. กลุ่ม NEUTRAL คือเป็นกลาง ได้แก่ ลักเซมเบิร์ก สเปน ไอร์แลนด์ มอลตา โปรตุเกส²⁹

แต่ในเวลาต่อมาหลังจากการประชุมสุดยอดของ 19 ผู้นำชาติยูโรโซน เพื่อตัดสินอนาคตกรีซ ที่ได้เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2015 และยึดเยื้อข้ามคืนท่ามกลางกระแสข่าวความแตกแยกของฝ่ายที่นำโดยเยอรมนีซึ่งยืนหยัดบังคับให้อาเจนส์ต้องยอมรับมาตรการรัดเข็มขัด และฝ่ายซึ่งนำโดยฝรั่งเศสที่ต้องการผ่อนปรนเงื่อนไขให้อาเจนส์ จนในที่สุดสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันได้ภายหลังการหารือรอบระหว่างนายกรัฐมนตรีชีปราสของกรีซ นายกรัฐมนตรีแองเกลา แมร์เคิล ของเยอรมนี ประธานาธิบดีฟรังซัวส์ ออลลองด์ ของฝรั่งเศส และโดนัลด์ ทัสค์ ประธานคณะมนตรีแห่งยุโรป ซึ่งก็คือประธานของสหภาพยุโรป โดยที่กรีซต้องเดินหน้าปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อแลกกับการได้รับเงินช่วยเหลือก้อนที่ 3 ในวงเงินกว่า 86,000 ล้านยูโร ในส่วนเยอรมนีนั้นยอมประนีประนอมเพียงส่วนเดียวคือ ยกเลิกข้อเสนองานให้กรีซออกจากยูโรโซนชั่วคราว 5 ปี³⁰ ซึ่งก็ทำให้กรีซไม่ต้องออกจากการเป็นสมาชิกยูโรโซน

ซึ่งท่าทีของเยอรมนีที่ดูจะประนีประนอมขึ้นกับลูกหนึ่อย่างกรีซนั้น

²⁹ อาจารย์ ถาวรมาศ, วิกฤติหนี้กรีซกับอนาคตอียู[ออนไลน์], 12 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/mobile/view/blog/635021>

³⁰ ASTVผู้จัดการออนไลน์, “ยูโร” บังคับกรีซปฏิรูป-เสียอียิปไทยแลกเจรจาดอกเบี้ยใหม่ร่วม \$ แสนล้าน[ออนไลน์], 13 กรกฎาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=958000079325>

อาจจะมีสาเหตุมาจากหลายๆประการ เช่น จดหมายเปิดผนึกที่นักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำระดับโลกทำคนได้แก่ Thomas Piketty, Jeffrey Sachs, Heiner Flassback , Dani Rodrik และ Simon Wren-Lewis ออกจดหมายปิดผนึกหลังจากการทำประชามติได้สองวันถึง นาง แองเกลา เมอร์เคล นายกรัฐมนตรีเยอรมนีและผู้คุมอำนาจนำในกลุ่มทรอยก้า เรียกร้องให้ปรับโครงสร้างหนี้กรีซรอบใหม่ในทางที่ “เปิดพื้นที่ให้เศรษฐกิจกรีซได้หายใจ” เพราะ “ยาที่กระทรวงการคลังเยอรมนีและบรัสเซลส์(หมายถึงธนาคารกลางยุโรป)จ่ายให้มัน ทำให้คนไข้เลือดออกจนจะหมดตัว ไม่ได้รักษาโรคแต่อย่างใด”³¹ และอาจมีเหตุผลจากการที่เยอรมนีเกรงว่าถ้ากรีซต้องออกจากกลุ่มยูโรโซนจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจยุโรปและเศรษฐกิจโลก โดยวิกฤตเศรษฐกิจของกรีซจะส่งผลกระทบต่อธนาคารในยุโรป ที่เป็นเจ้าหนี้กรีซอยู่ 3 แสนล้านยูโร โดยเฉพาะธนาคารของฝรั่งเศสและเยอรมนี รวมถึงยังมีโอกาสที่วิกฤตเศรษฐกิจของกรีซจะลุกลามไปสู่ประเทศอื่นๆ โดยหากกรีซล้มละลายตลาดการเงินอาจจะตื่นตระหนกว่าโปรตุเกสและไอร์แลนด์ก็อาจจะล้มละลายไปด้วย และอาจจะส่งผลกระทบเป็น domino effect ต่ออิตาลีและสเปนด้วย ซึ่งจะนำไปสู่วิกฤตธนาคารครั้งใหญ่ของยุโรป จะกระทบต่อยูโรโซนทั้งระบบ และอาจนำไปสู่วิกฤตการเงินโลกครั้งใหม่ และแม้ว่ากรีซน่าจะยังคงเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปต่อไปหลังจากที่ออกจากยูโรโซนไปแล้ว แต่ก็คงจะทำให้เกิดการระส่ำระสายไปทั่วยุโรป เพราะการออกจากยูโรโซนของกรีซถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวครั้งใหญ่ที่สุดของบูรณาการทางเศรษฐกิจของยุโรป โดยสหภาพยุโรปจะแตกออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่อยู่ในยูโรโซน และส่วนที่อยู่นอกยูโรโซน การแตกแยกในสหภาพยุโรปในครั้งนี้ อาจมีนัยสำคัญต่อวิวัฒนาการของสหภาพยุโรปในอนาคต ซึ่งก็มีความเป็นไปได้ว่าอังกฤษอาจจะออกจากสหภาพยุโรปซึ่งจะ

³¹ สฤณี อาชวานันทกุล, กล้าพูดความจริงThaiPublica[ออนไลน์], 3 สิงหาคม 2558. แหล่งที่มา <http://thaipublica.org/2015/08/greece-debtor-creditor-democracy/>

ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อบูรณาการของสหภาพยุโรปในอนาคต³²

แต่ในอีกทางหนึ่งก็มีการแสดงข้อมูลที่อาจเป็นเหตุผลว่าทำไมเยอรมนีจึงมีท่าทีเปลี่ยนไปและยอมที่จะให้มีเจรจากับกรีซเพื่อบรรลुข้อตกลงกันต่อไป คือมีการเผยแพร่รายงานการศึกษาของสถาบันโลนินิชเพื่อการวิจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสถาบันเอกชนที่ไม่หวังผลกำไร โดยรายงานระบุว่าเยอรมนีเป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์จากวิกฤตหนี้กรีซคิดเป็นมูลค่าถึง 100,000 ล้านยูโร (หรือประมาณ 109,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) หรือกว่าร้อยละ 3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในรูปของการจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรถูกลง เนื่องจากนักลงทุนแห่แหนมาหาเครื่องมือการลงทุนที่ปลอดภัย โดยเมื่อเปรียบเทียบกับเงินที่เบอร์ลินสมทบเพื่อปล่อยกู้ให้กรีซ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งหมดราว 90,000 ล้านยูโรแล้ว ย่อมเท่ากับว่าเยอรมนียังคงได้กำไร แม้เอเธนส์ไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้คืนได้ก็ตาม และรายงานยังกล่าวอีกว่า ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทุกครั้งที่ตลาดการเงินได้รับข่าวร้ายเกี่ยวกับกรีซ อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลเยอรมนีก็น่าจะตกลงในทางกลับกันทุกครั้งที่มีข่าวดี ดอกเบี้ยดังกล่าวจะพุ่งขึ้น สถาบันแห่งนี้ยังระบุในรายงานว่า งบประมาณสมดุลที่ นายวูล์ฟกัง ซอยเบล รัฐมนตรีคลังเยอรมนีเน้นย้ำ พร้อมกับยกเป็นเหตุผลในการยื่นกรณาคัดค้านการยกหนี้ให้กรีซนั้นแต่แท้ที่จริงแล้วการที่เยอรมนีจัดทำงบประมาณสมดุลได้ ปัจจัยสำคัญก็เนื่องจากการที่เยอรมนีจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรถูกลงในช่วงวิกฤตกรีซ³³

อีกทั้งก่อนหน้านี้ก็ได้มีการเปิดเผยว่าเยอรมนีได้ประโยชน์มากที่สุดจากการเป็นตลาดเดียวของสหภาพยุโรป และการบูรณาการทางเศรษฐกิจ

³² ประภัสสร เทพชาตรี, Grexit : ผลกระทบต่อโลก ผลกระทบต่อไทย[ออนไลน์], 9 กรกฎาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.castu.org/CAS-TU/files/E-Press-Releases/PDF2558/Press%2520Release_13-2558.pdf

³³ ASTVผู้จัดการออนไลน์, กรีซตกลงเจ้าหนี้เรื่องเงินกู้ใหม่ ขณะที่เยอรมนีถูกแฉปันกำไรออกจากวิกฤต[ออนไลน์], 13 สิงหาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.apecthai.org/index.php>

กับประเทศเพื่อนบ้านได้ช่วยให้เศรษฐกิจของเยอรมนีเติบโตถึงประมาณ 37,000 ล้านยูโรต่อปีนับแต่ พ.ศ.2535 และผลการศึกษาโดย Bertelsmann Foundation พบว่า รายได้เฉลี่ยของคนเยอรมันในปี ค.ศ.2012 สูงขึ้นถึง 680 ยูโรอันเป็นผลจากการเป็นตลาดเดียวของสหภาพยุโรปโดยเยอรมนี นับเป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์จากการบูรณาการทางเศรษฐกิจกับประเทศยุโรปอื่น ๆ มากที่สุดนับตั้งแต่มีการรวมตลาดเดียวเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. 1993 ตามด้วยเดนมาร์ก และนาย Eris Schweitzer หัวหน้าสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเยอรมนี ยังได้กล่าวเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ.2014 ว่าการขยายสหภาพยุโรปไปทางตะวันออกนั้นเปรียบเหมือนโอกาสดีที่สามารถสร้างงานให้คนเยอรมนีถึงหนึ่งล้านตำแหน่ง³⁴ ซึ่งนั่นอาจเป็นเหตุให้เยอรมนียอมที่จะให้กรีซได้อยู่ในยูโรโซนต่อไป

โดยที่ท่าทีที่ลดความแข็งแกร่งร่วงลงของเยอรมนีนั้นจึงอาจไม่ได้เกิดมาจากความเห็นอกเห็นใจกรีซแต่อย่างใด แต่หากเกิดจากความห่วงเกรงของเยอรมนีว่า ถ้าหากกรีซต้องออกจากยูโรโซนจริงๆ จะผลกระทบต่อภาพรวมของยูโรโซน ซึ่งก็จะส่งผลเสียมากกว่าผลดีต่อเยอรมนี เพราะปัจจุบันเยอรมนีถือว่าเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรป ฉะนั้นการมีอยู่ซึ่งสกุลเงินยูโรและความมีเสถียรภาพของสหภาพยุโรปจึงมีประโยชน์ต่อเยอรมนีมากกว่าในมุมมองของรัฐบาลเยอรมนี

บทสรุป

สหภาพยุโรปถูกก่อตั้งขึ้นพร้อมกับความหวังของประชาชาติยุโรป ในการนำมาซึ่งสันติภาพและความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคยุโรป ซึ่งได้มีการรวมตัวกันอย่างบูรณาการมาอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมอันเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมโลกคือ การประกาศใช้สกุลเงินเดียวกันของสมาชิก

³⁴ ฝ่ายแรงงาน ประจำ สอท. ณ กรุงเบอร์ลิน, เยอรมนีได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการเป็นตลาดเดียวของสหภาพยุโรป[ออนไลน์], 4 กันยายน 2557. แหล่งที่มา <http://www.mol.go.th/en/node/38805>

ส่วนใหญ่ของสหภาพยุโรปที่เรียกว่ากลุ่มยูโรโซน ซึ่งนั่นก็ทำให้สหภาพยุโรปมีระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่เมื่อต้องประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2010 ทำให้กรีซซึ่งมีพื้นฐานเศรษฐกิจที่อ่อนแอต้องประสบปัญหาการเงินและหนี้यरุนแรงจนประเทศสมาชิกอื่น โดยเฉพาะมหาอำนาจอย่างเยอรมนีต้องเข้ามา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหา แต่นั่นก็ทำให้ความขัดแย้งภายในกลุ่มยูโรโซนจากความคิดเห็นที่แตกต่างและข้อกังขาที่เกิดขึ้นกับบทบาทของเยอรมนีในวิกฤตครั้งนี้

หากวิเคราะห์พฤติกรรมของรัฐต่างๆที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากผลกระทบจากบทบาทของเยอรมนีในวิกฤตเศรษฐกิจกรีซภายใต้กรอบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีสัจนิยมใหม่ (Neo-Realism) ที่ว่า สังคมระหว่างประเทศอยู่ในสภาวะอนาธิปไตย ฉะนั้นรัฐย่อมแสวงหาอำนาจและค้ำประกันผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลักเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และมองว่าโครงสร้างของระบบเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละรัฐมากกว่ามองพฤติกรรมของมนุษย์เป็นตัวกำหนด โดยรัฐต่างๆอาจมีการร่วมมือหรือรวมกลุ่มกันได้เมื่อมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือ ต้องการถ่วงดุลอำนาจกับมหาอำนาจหรือฝ่ายตรงข้ามที่เรียกว่าพฤติกรรมการถ่วงดุลอำนาจ (balancing behavior) ซึ่งบทบาทและการกระทำของเยอรมนีในฐานะรัฐที่ออกมาในรูปของนโยบายต่างๆ ได้ทำให้แต่ละรัฐที่เป็นสมาชิกกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรปรวมถึงเยอรมนีเอง ด้วย ได้แสดงพฤติกรรมที่ทำให้เห็นถึงว่าทุกรัฐต้องการที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ และของกลุ่มหากผลประโยชน์ของกลุ่มนั้นให้ประโยชน์ของกลุ่มนั้นให้ประโยชน์แก่ตน แต่ในทางกลับกันหากกลุ่มมิได้ให้ประโยชน์กับตนหรือการเป็นสมาชิกของกลุ่มทำให้ตนต้องเสียประโยชน์หรือแล้ว รัฐนั้นก็พร้อมที่จะละทิ้งไปกลุ่มเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของตนเองเช่นกัน ดังเช่น การเข้าร่วมกลุ่มยูโรโซนของกรีซ ที่ทำให้กรีซได้รับความสะดวกสบายในการกู้เงิน จนถึงขั้นต้องมีการปลอมแปลงเอกสารเพื่อให้มีคุณสมบัติครบในการเข้าร่วมกลุ่มยูโรโซน แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและถูกกดดันจากเจ้าหนี้ซึ่งก็เป็นประเทศสมาชิกยูโรโซนด้วยกันอย่างเยอรมนี ที่ต้องการกรีซให้ดำเนินนโยบายที่ไม่ปรารถนาและ

สร้างความลำบากให้กับตน กรีซก็พร้อมที่จะหันหลังให้สมาชิกกลุ่มและข้อตกลงของกลุ่มโดยการแสดงออกจากการลงประชามติภายในรัฐเพื่อสร้างความชอบธรรมตามหลักประชาธิปไตย ส่วนทางด้านเยอรมนีเองแม้ว่าในตอนต้นที่มีการประกาศใช้เงินยูโร เยอรมนีเองก็ไม่ได้รู้สึกยินดีกับการเข้าร่วมกลุ่มยูโรโซนเท่าใดนัก แต่เมื่อเวลาผ่านไปการใช้เงินยูโรร่วมกันของชาติสมาชิกประกอบกับความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจเยอรมนี กลับทำให้เยอรมนีได้ประโยชน์จากการใช้เงินยูโรอย่างมหาศาล ดังรายงานของฝ่ายแรงงานประจำสำนักงานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเบอร์ลิน ที่รายงานในเว็บไซต์ของกระทรวงแรงงานว่า เยอรมนีได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเป็นตลาดเดียวของสหภาพยุโรป³⁵ จึงไม่น่าแปลกใจว่าทำไมเยอรมนีจึงต้องการรักษาสกุลเงินยูโรและสหภาพยุโรปไว้ หรือแม้กระทั่งข้อมูลที่เปิดเผยว่าแท้ที่จริงแล้ววิกฤตเศรษฐกิจกรีซกลับทำให้เยอรมนีมีกำไรจากการจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรที่ถูกลงและตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจของเยอรมนีที่สูงถึง 3.7% และอัตราการว่างงานลดลง 10 เดือนติดต่อกันในปี 2010³⁶ ซึ่งเป็นปีที่ทุกประเทศต่างประสบปัญหาภัยกับวิกฤตการเงินโลก ซึ่งนั่นอาจเป็นสาเหตุของการมีท่าทีที่ประนีประนอมขึ้นของเยอรมนีที่ยอมให้กรีซได้รับการช่วยเหลือเงินก้อนที่สามหลังทำประชามติ 5 กรกฎาคม 2015 ก็เป็นไปได้ ทั้งนี้ก่อนหน้านี้เยอรมนีมีท่าทีไม่ให้ความสำคัญกับการออกจากกลุ่มยูโรโซนของกรีซว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของสหภาพยุโรปด้วยซ้ำ

ทางด้านปฏิบัติการของประชาชนกรีซก็ได้ออกมาต่อต้านและประณามในบทบาทของเยอรมนีที่แสดงท่าทีอันแข็งกร้าวและเข้มงวด ในการกำหนดและบังคับใช้มาตรการความช่วยเหลือต่างๆที่ชาวกรีซมองว่าเป็นการเข้ามาครอบงำมากกว่าเข้ามาช่วยเหลือ จนสร้างความคับแค้นใจให้กับประชาชนกรีซ ดังที่มีการ

³⁵ ฝ่ายแรงงานประจำ สอท. ณ กรุงเบอร์ลิน, เยอรมนีได้รับประโยชน์สูงสุดจากเป็นตลาดเดียวของสหภาพยุโรป[ออนไลน์], 4 กันยายน 2557. แหล่งที่มา <http://www.mol.go.th/en/node/38805>

³⁶ เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, วิกฤตเงินยูโรดันเยอรมนีผงาดครองยุโรป[ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

สำรวจโดย The Pew Research Center ศูนย์วิจัยข้อมูลที่สำรวจความเห็นเกี่ยวกับประเด็น ทศนคติ และแนวโน้มต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อสหรัฐอเมริกาและโลก ในโครงการ The Pew Global Attitudes โดยมีการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของคนยุโรปจำนวน 7,600 คน ในอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี สเปน อิตาลี โปแลนด์ กรีซและสาธารณรัฐเช็ก ว่าคนในชาติเหล่านี้เฝ้ามองเพื่อนร่วมทวีปและตัวเองอย่างไร ซึ่งผลสำรวจข้อหนึ่งออกมาว่า ชาวกรีซมีความเห็นว่าเป็นคนเยอรมันเป็นคนที่ย่ำแย่ในทุกหัวข้อ ตั้งแต่ เป็นคนที่น่าไว้วางใจน้อยที่สุด หยิ่งยโสมากที่สุด และมีความเห็นอกเห็นใจคนอื่นน้อยที่สุด ซึ่งก็ไม่น่าแปลกใจที่คนกรีซจะลงความเห็นแบบนี้เมื่อพิจารณาจากบทบาทของเยอรมนีในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ต้องเล่นบทตำรวจร้ายกับกรีซ³⁷ ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างกรีซกับเยอรมันในระดับประชาชนได้อย่างชัดเจน

จากความเกลียดชังที่ชาวกรีซมีต่อเยอรมนีก็ทำให้รัฐบาลกรีซต้องแสดงท่าทีในการต่อต้านและไม่เห็นด้วยกับมาตรการที่มาจากเยอรมนี ก็เพื่อรักษาคะแนนเสียงและผลประโยชน์ทางการเมืองของตนไว้ แต่ก็พยายามแบ่งรับแบ่งสู้กับกลุ่มเจ้าหน้าที่เพื่อประคองสถานการณ์ด้วยเช่นกัน โดยรัฐบาลกรีซก็ได้มีท่าทีในลักษณะ “เล่นเกมวัดใจ” กับเจ้าหน้าที่ว่า ถึงอย่างไรเยอรมนีและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ก็คงไม่ยอมให้กรีซต้องออกจากกลุ่มยูโรโซนไปจริงๆ ซึ่งถือว่าที่ผ่านมารัฐบาลกรีซก็ยังคงทำได้สำเร็จอยู่

นอกจากนี้ยังมีปฏิกริยาจากประเทศสมาชิกอื่นๆอีกที่แสดงให้เห็นถึงการคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐตนเป็นหลักในการดำเนินนโยบายและกำหนดท่าที เช่น ฝรั่งเศส ที่มีท่าทีประนีประนอมกับกรีซตลอดมา และยังคงแสดงจุดยืนที่ชัดเจนที่จะไม่ยอมให้กรีซต้องออกจากการเป็นสมาชิกยูโรโซนเพื่อจะรักษาความมั่นคงของกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรปไว้ เพราะฝรั่งเศสถือเป็นตัวหลักในการก่อตั้งสหภาพยุโรปและผลักดันให้รวมตัวใช้เงินสกุลยูโร ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงของฝรั่งเศส

³⁷ กรุงเทพธุรกิจ, เมื่อคนยุโรปเปลี่ยนไป [ออนไลน์], 3 มิถุนายน 2556. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/508180>

ก็คือต้องการใช้เงินยูโรเป็นเครื่องมือในการควบคุมเยอรมนี³⁸ ไม่ให้กลับขึ้นมามีอำนาจและก่อสงครามขึ้นอีก ถึงแม้เป้าหมายนี้ของฝรั่งเศสจะไม่สำเร็จเพราะปัจจุบันเยอรมนีก็ได้กลับมาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสูงสุดของสหภาพยุโรปไปแล้ว แต่ความมีอยู่ซึ่งสหภาพยุโรปก็จะช่วยให้เยอรมนีไม่ก่อสงครามขึ้นมาอีกได้และฝรั่งเศสเองก็คงยังไม่พร้อมที่จะเผชิญกับการแข่งขันต่างๆในเวทีโลกโดยลำพัง ผลประโยชน์ของฝรั่งเศสจึงมาจากการที่ต้องรักษาสหภาพยุโรปไว้ ส่วนอังกฤษที่แม้จะไม่ได้เป็นสมาชิกยูโรโซนแต่ก็เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปที่บทบาทสำคัญเช่นกัน และมีแนวโน้มว่าจะขอถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป และไอซ์แลนด์ที่ถอนตัวอย่างเป็นทางการจากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปด้วยเหตุผลเรื่องผลประโยชน์ที่ไม่คุ้มค่าหากเข้าเป็นสมาชิกจริงๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแต่ละรัฐต่างก็เลือกที่จะดำเนินนโยบายหรือเปลี่ยนนโยบายเพื่อผลประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับรัฐของตนเอง โดยใช้การรวมกลุ่มเป็นเพียงเครื่องมือหรือทางผ่านเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ซึ่งก็ไม่ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เมื่อครั้งก่อตั้งสหภาพยุโรป โดยเสถียรภาพและความมั่นคงของสหภาพยุโรปนั้นก็ขึ้นอยู่กับประเทศสมาชิกที่จะให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมเพียงใด เหตุการณ์และปฏิกิริยาของรัฐต่างๆที่เกิดขึ้นอันมาจากบทบาทของเยอรมนีในวิกฤตเศรษฐกิจกรีซก็ได้แสดงให้เห็นถึงความไม่มีเสถียรภาพของกลุ่มยูโรโซนและสหภาพยุโรปเพราะชาติสมาชิกยังคงคำนึงถึงผลประโยชน์ตนเองเป็นอันสูงสุด ในประเด็นปัญหาการอยู่หรือออกจากความเป็นสมาชิกยูโรโซนของกรีซซึ่งมิใช่สาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของสหภาพยุโรป เพราะดังที่กล่าวมาแล้วว่าเศรษฐกิจของกรีซมีขนาดเล็กมากเมื่อเทียบกับภาพรวมของสหภาพยุโรป แต่อยู่ที่ว่าการอยู่หรือไปของกรีซนั้นส่งผลได้หรือผลเสียอย่างไรกับประเทศสมาชิกมากกว่า โดยเฉพาะเยอรมนีที่ถือว่ามืบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งในสหภาพยุโรป แต่ในการศึกษาวิจัยนี้ก็ยัง

³⁸ เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, วิกฤติเงินยูโรต้นเยอรมนีผาดครองยุโรป[ออนไลน์], มีนาคม 2554. แหล่งที่มา <http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=91261>

บทบาทของเยอรมนีในวิกฤตเศรษฐกิจกรีซ: ผลกระทบต่อเสถียรภาพกลุ่มยูโรโซน

ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมบางอย่างของรัฐต่างๆ ที่ยังคงมีนโยบายเพื่อส่วนรวม จนอาจมองว่ายอมสูญเสียผลประโยชน์ของตนเองไปเพื่อส่วนรวม เช่น การที่เยอรมนียอมรับผู้ลี้ภัยเข้าประเทศจำนวนมากเนื่องจากนโยบายด้านมนุษยธรรม เป็นต้น